

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): **Jan Arlt**

Název práce: **Vývoz českého kapitálu do Srbska mezi lety 1900 a 1918 a jeho politické aspekty: Příklad Pražské úvěrní banky**

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): **František Šístek, M.A., Ph.D., Historický ústav AV ČR, Praha**

1. **OBSAH A CÍL PRÁCE** (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se věnuje vývozu českého kapitálu prostřednictvím českých národních bank do Srbska v letech 1900-1918. Soustřeďuje se zejména na případ Pražské úvěrní banky, nejméně úspěšnější z českých bank, rozvíjejících ve sledovaném období své aktivity v Srbsku. Období necelých dvou desetiletí na počátku 20. století pokrývá vývoj v mírových dobách před první světovou válkou i obtížné a dramatické období válečného konfliktu a okupace Srbska Rakouskem-Uherskem. Práce je zasazena do širšího kontextu středoevropského a balkánského ekonomického vývoje, imperiální politiky habsburské monarchie, politických poměrů v Srbsku i českého národního hnutí a slovanské ideologie. Autor sleduje také konkrétní osudy vybraných českých osobností, působících v Srbsku.

2. **VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ** (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Předkládaná diplomová práce je založena na výzkumu primárních pramenů, archivních materiálů, které zčásti dosud nebyly odborně prozkoumány a zhodnoceny. Zároveň se text diplomové práce opírá o uspokojivý výběr dalších pramenů a sekundární literatury k různým rovinám a kontextům tématu, které přispívají k jeho širšímu ukotvení v dobovém ekonomickém a politickém dění prostoru střední a jihovýchodní Evropy. Jde o standardně pojaté historické téma, jehož zpracování bylo poměrně náročné. Diplomová práce J. Arlta přináší díky archivnímu výzkumu množství dosud neznámých informací a podrobností. Z metodologického hlediska ve srovnání s klasickou historickou produkcí, věnovanou české hospodářské expanzi na Balkán před vznikem Československa, představuje posun vpřed díky kombinaci více perspektiv, které se často tradičně zkoumaly odděleně (viz bod 4. Stručný komentář hodnotitele).

3. **FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je psána kultivovaným odborným jazykem, k formálním náležitostem práce, citacím apod. nemám žádné zásadní připomínky.

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Celkově jde o velmi zdařilou diplomovou práci, jejíž jádro může být po obhajobě a příslušných úpravách publikováno i v kvalitním odborném časopise jako samostatná studie. Kolega Arlt se věnuje tématu hospodářských vztahů českých zemí s balkánským prostorem, konkrétně Srbskem, jemuž se v české i světové historiografii v posledních třiceti letech věnovala poměrně malá pozornost, zejména ve srovnání s početnou produkcí řady autorů, kteří se po roce 1989 věnovali politickým, diplomatickým a kulturním vztahům. Nejkomplexnější zpracování české hospodářské expanze na Balkán před rokem 1918 dodnes představují klasické studie a monografie prof. Ctibora Nečase, vydané většinou ještě před rokem 1989. Problematika vztahů českého prostředí s Balkánem před rokem 1918 se velmi často zkoumala z různých, předem vymezených metodologických perspektiv: někdy primárně jako dějiny kulturní, jindy „čistě“ politické nebo hospodářské vztahy, česko-srbské vztahy jako fakticky bilaterální vztahy spřízněných slovanských etnických

skupin, jindy zase primárně v jejich imperiální rakousko-uherských zájmů v oblasti. Zaslouhou kolegy Arlta je, že ke zkoumanému primárnímu materiálu přihlíží střídavě z více perspektiv, bez ohledu na ustálené škatulkování na jednotlivé subdisciplíny, jejichž hranice není radno překračovat. Prezentuje proto jádro své práce, založené na novém pramenném výzkumu, v kontextu hospodářských, politických i kulturních dějin, všímá si otázek národní identity a nacionálně motivované aktivity jednotlivých aktérů a institucí, ideologie slovanské vzájemnosti, habsburského imperiálního kontextu i politických a hospodářských poměrů v Srbsku. Autor ve zkratce sleduje osudy některých aktérů i po roce 1918, tj. již mimo chronologický rámec vlastní práce, což ovšem nevyznívá samoučelně, protože u některých z nich jejich další biografie doplňují a potvrzují mj. velký význam nacionálních motivací, nejen čistě ekonomických, v českém i srbském prostředí první poloviny 20. století.

5. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Kolega Arlt ve všech fázích přípravy práce pravidelně konzultoval svůj postup, konkrétní výzkumné otázky i formální náležitosti. Připomínky a komentáře řádně reflektoval během průběžné textace.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Dalo by se na základě Vašeho výzkumu tvrdit, že česká národní identita a zdůrazňovaná slovanská vzájemnost byla pro české podnikatele v Srbsku konkurenční výhodou s praktickými dopady ve srovnání např. s podnikateli a bankami z německojazyčných oblastí habsburské monarchie?

Nakolik jsou aktivity českých bank a jednotlivých osobností, působících v Srbsku před rokem 1918, známé v současném srbském prostředí? V rámci odborné produkce, případně i v širší veřejnosti díky publicistice apod.?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA
(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Diplomovou práci Jana Arlta doporučuji přijmout k obhajobě. Navrhované hodnocení – A (výborně).

Datum:

Podpis:

14. 6. 2024

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.